

A folyóiratállomány használatának felmérése.

Módszer és gyakorlati kivitel

Az R.E. Gibson Library at the Applied Physics Laboratory of The John Hopkins University /John Hopkins Egyetem Alkalmazott Fizikai Laboratóriumának R.E. Gibson könyvtára/ egy olyan intézmény információs igényét elégíti ki, melyben a 2600 főnyi személyzetéből 1300 szakember, és a kutatási profil rendkívül szerteágazó. A könyvtár gyűjtőkörre elsősorban fizika és gépészet, ebben benne foglaltatik, illetve ezt kiegészíti az aerodinamika, aeronautika, mechanika, elektrotechnika, elektronika, számítástechnika, geofizika, matematika és orvostudományok területe.

Az utóbbi években a könyvtár, különösképpen a folyóiratbeszerzés egyre nagyobb nehézségbe került az információrobbanás, az infláció és az intézeti kutatások szétágazóbbá válása folytán. A folyóiratgyűjtemény túlnőtt a pénzügyi helyzet és raktári férőhely adott keretein, ezért a könyvtár úgy döntött, hogy folyóiratgyűjteményénél megvizsgálja a következő kérdéseket:

1. mely címek beszerzését szüntessék be?
2. milyen folyóiratokat helyezzenek távolabbi raktárba?
3. a gyűjtemény mely részét őrizték a jövőben mikrofilm formájában?

Az állomány 800 címéből 300 főleg referáló, indexelő, referenz- és hírjellegű folyóiratot nem vettek figyelembe, csak a fennmaradó 500 címnél mérték az igénybevételt két és fél hónapon keresztül.

Tanulmányozva más könyvtárak hasonló kísérleteit, megállapították, hogy mivel a könyvtár szabadpolcos rendszerű és nem kölcsönző, továbbá a fotómásoló berendezés önkiszolgáló, e szolgáltatások nem nyújthatnak felmérési alapot. Kérdőíves módszer mellett döntöttek, melyhez előrenyomtatott lapokat használtak. A szövegben felkérték a folyóirat használóját, igénylőjét, jelezze, hogy a folyóiratot kézbe vette. A használati kritériumnak a következőket tekintették:

1. a folyóirat kézhez vett füzetekben, évfolyamaiban az igénylő/olvasó/ jelölése alapján a használat gyakoriságát;
2. a folyóiratoknak a szabadpolcokra történő visszahelyezésekor a könyvtárosok bejegyzését;
3. a hivatkozásokat az intézet munkatársainak a közleményeire.

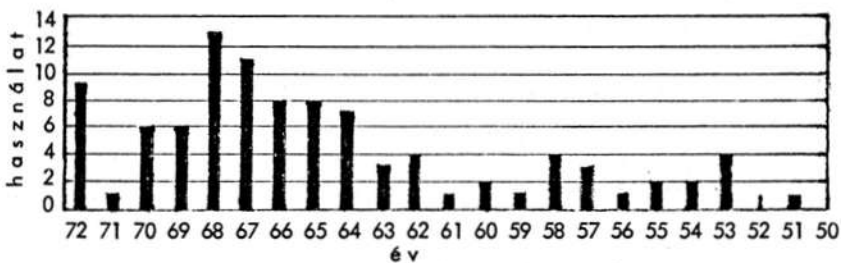
A felmérés során messzemenően támaszkodtak a laboratórium munkatársainak - tapasztalatuk szerint - megértő, sőt érdeklődő együttműködésére. Az eredményt manuálisan összegezték a következő szempontok szerint:

1. Megállapították a kurrensen használt folyóiratok számát; ez alkotta a következő megrendelés alapját. Ennek eredményeként a felmért folyóiratok 9,6%-a, az egész gyűjtemény 6%-a nem került tovább beszerzésre, megrendelésre.

2. A régebbi évfolyamokra vonatkozó felmérés segítette annak eldöntésében, hogy mely címek kerüljenek távolabbi raktárba. Így 7,5%-kal nőtt a szabadpolcra helyezendő további folyóiratok száma. Továbbá támpontot kaptak a régebbi évfolyamok mikrofilmezéséhez. Ez utóbira két érdekes példa:

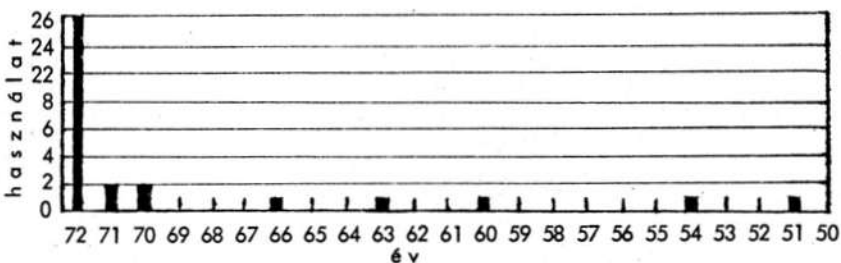
JOURNAL OF CHEMICAL PHYSICS

1933/49

REVIEW OF SCIENTIFIC INSTRUMENTS

1930/49

3. Valamennyi folyóirat összes igénybevétele mutatja az igénylők olvasási, érdeklődési szokásait, magatartását.

A felmérést hasznosnak tartják, mert ösztönös könyvtári munka helyett konkrét adatokra támaszkodva tudják formálni, alakítani a könyvtári tevékenységet, elsősorban az állományt.

/Special Libraries, 64.k. 5/6.sz. 1973. p.239-245./

Dácz Erő